

Ramme og struktur for læreplansarbejdet i Mariagerfjord Kommunes daginstitutioner.

Lovgrundlag:

Iflg. Dagtilbudslovens § 8 skal alle dagtilbud udarbejde en skriftlig pædagogisk læreplan, hvor mål for børnenes læring indenfor følgende temaer skal beskrives:

- alsidig personlig udvikling
- sociale kompetencer
- sproglig udvikling
- krop og bevægelse
- naturen og naturfænomener
- kulturelle udtryksformer og værdier

Læreplanen skal beskrive relevante pædagogiske metoder og aktiviteter der igangsættes for at nå målene, herunder hvordan der arbejdes med børn med særlige behov og hvordan læreplanene evalueres.

Endelig skal læreplanen beskrive arbejdet med et godt børnemiljø vurderet i et børneperspektiv.

Mariagerfjord Kommunes tilgang til arbejdet med læreplanerne:

Læreplansarbejdet skal være systematisk, reflekteret og indgå i et didaktisk perspektiv.

Læreplansarbejdet skal tage afsæt i små børnegrupper 2 gange ugentlig. Den bedste gruppestørrelse vil for 0-2 årsområdet være 1 voksen + 4 børn og for 3-6 års området være 1 voksen + 6 børn.

Læreplansarbejdet tilrettelægges med udgangspunkt i NUZO hos det enkelte barn og børnegruppen. Aktiviteter der planlægges, vælges på baggrund af hvilke mål der sættes for barnet/børnene.

I de voksnes interaktion med børnene er følgende 5 principper gældende:

1. systematisk eksplicit målrettet
2. engagering aktiv involvering
3. differentiering stiladsring
4. social understøttelse
5. rollemodeller

Mariagerfjord Kommune tilføjer et ekstra læreplanstema; **digitalisering og it** i det pædagogiske arbejde.

Læreplanstemaerne inddeles i læringstemaer og aktivitetstemaer, hvor læringstemaerne altid er i spil.

Læringstemaerne er:

- alsidig personlig udvikling
- sociale kompetencer
- sproglig udvikling
- naturfænomener
- digitalisering og it i det pædagogiske arbejde

Aktivitetstemaerne er:

- natur
- kulturelle udtryksformer og værdier
- krop og bevægelse

Mål for børns læring:

I Mariagerfjord Kommune inddrages alle forældre i at bidrage til understøttelse af deres barns udvikling frem mod de fastsatte mål.

I Mariagerfjord Kommune opsættes følgende læringsområder og mål for læring i hvert af læreplanstemaerne:

Læringstemaer:

Læreplanstema	Læringsområde	Læringsmål 0 – 2 år	Læringsmål 3 år - skolestart
Alsidig personlig udvikling	Barnets selvværd	Barnet undersøger ting i sine nærmeste omgivelser og går/kravler på opdagelse ••Barnet foretrækker kendte mennesker, men kan håndtere, at der er fremmede ••Barnet giver udtryk for – med ord eller kropsligt - hvad det har brug for, og hvad det har lyst til at lave	Barnet er åbent og vedholdende over for udfordringer Barnet giver med ord udtryk for, hvad det har brug for, og hvad det har lyst til at lave Barnet tager initiativer Barnet har mod på at lære nyt og møde det ikke-kendte.
	Barnets kendskab til sig selv som person	Barnet viser, at det genkender enkle følelser: ked af det, glad osv. ••Barnet kan give tydeligt udtryk for behov ••Barnet indgår i samspil med andre med genkendelse af egne følelser og handlinger.	Barnet kan i rimelig grad afstemme sine følelser efter det mulige i situationen ••Barnet forstår egne følelser og kan benævne dem med ord ••Barnet indgår i samspil med andre med tydelig genkendelse af egne følelser og handlinger.
	Barnets opmærksomhed og engagement	Barnet kan fokusere og fastholde sin opmærksomhed i kortere tid ad gangen ••Barnet er opsøgende over for andre ••Barnet kan engagere sig i leg og aktiviteter sammen med andre.	Barnet kan fokusere og fastholde sin opmærksomhed i længere tid ad gangen ••Barnet viser engagement og optagethed i samspillet med andre ••Barnet kan være engageret i og optaget af leg og aktiviteter over længere tid
Læreplanstema	Læringsområde	Læringsmål 0 – 2 år	Læringsmål 3 år - skolestart
Sociale kompetencer	Empati	Barnet udvikler forståelse ••Barnet kan sætte grænser for sig selv og andre og kan forstå egne og andres grænser ••Barnet forstår, udtrykker og kan sætte ord på egne følelser og på andres følelser.	Barnet forstår sig selv og andres behov og kan sætte sig i andres sted følelser.

	Tilknytning	Barnet udvikler og viser tryghed og tillid til børn og voksne i dagtilbuddet <ul style="list-style-type: none"> ••Barnet øver sig i at inddrage og favne andre børn ••Barnet øver sig i at indgå i tætte relationer med børn og voksne i dagtilbuddet	Barnet viser tillid og tryghed til børn og voksne i dagtilbuddet <ul style="list-style-type: none"> ••Barnet inddrager og favner andre børn ••Barnet indgår i og skaber og vedligeholder tætte relationer med voksne og børn i dagtilbuddet
	Sociale færdigheder og handlen	Barnet øver sig i at indgå i sociale fællesskaber <ul style="list-style-type: none"> ••Barnet øver sig i at samarbejde om leg og læringsaktiviteter ••Barnet øver sig i dialog, i konflikthåndtering og i at løse problemer med andre børn.	Barnet indgår i sociale fællesskaber og samarbejde om leg og læringsaktiviteter <ul style="list-style-type: none"> ••Barnet har kommunikative færdigheder til at indgå i dialog, håndtere konflikter og løse problemer med andre børn ••Barnet kan tage medansvar og har respekt for og accept af forskellighed
Læreplanstema	Læringsområde	Læringsmål 0-2 år	Læringsmål 3 år - skolestart
Sproglig udvikling	Kommunikation og sprogbrug	Barnet udforsker dagligdagsbegreber og -ord for genstande og nære personer <ul style="list-style-type: none"> • Barnet forstår ord og sætninger og eksperimenterer med selv at anvende ord til at danne sætninger • Barnet begynder at kunne tage ture i samtaler, dvs. skifte mellem at lytte og at tale • Barnet begynder at kunne fastholde et emne i en samtale i kortere tid	Barnet begynder at anvende og forstå mere abstrakte ord om fx tid, følelser og rum fx bagved, indeni og tankeprocesser fx tænke, forestille sig <ul style="list-style-type: none"> • Barnet begynder at anvende og forstå mere komplekse sætninger fx bøjning i tid og med forskellige led • Barnet begynder at kunne indgå i en længere samtale om et emne • Barnet begynder at kunne tilpasse talen til sociale forventninger.
	Lydlig opmærksomhed	Barnet kan forbinde bestemte lyde med bestemte ting <ul style="list-style-type: none"> • Barnet begynder at genkende korrekt udtale af velkendte ord • Barnet begynder at kunne høre, at ord begynder med forskellige lyde	Barnet begynder at kunne høre, at ord lyder ens i slutningen, dvs. at ord rimer <ul style="list-style-type: none"> • Barnet begynder at kunne høre, at to ord begynder med samme lyd • Barnet begynder at kunne finde ord, der begynder med en bestemt lyd • Barnet begynder at

			kunne opdele ord i og sammensætte ord af mindre dele fx dele sammensatte ord som 'spisebord' op i 'spise' og 'bord'.
	Skriftsprog	Barnet begynder at kende forskel på ord og billeder <ul style="list-style-type: none"> • Barnet begynder at kunne orientere sig i bøger og at kende ord som 'bog', 'side', 'forside' og 'bagside' • Barnet begynder at genkende skrevne ord og logoer, fx logoet for LEGO.	Barnet har begyndende viden om skriftsproget, herunder læseretning og kendskab til ord som fx 'forfatter' og 'titel' <ul style="list-style-type: none"> • Barnet begynder at genkende, benævne og skrive bogstaver og enkelte ord • Barnet begynder at forstå, at lyd og bogstav hænger sammen og får alfabetisk kendskab
Læreplanstema	Læringsområde	Læringsmål 0 – 2 år	Læringsmål 3 år - skolestart
Naturfænomener	Mængder og tal	Barnet udforsker og leger med mængder <ul style="list-style-type: none"> • Barnet udforsker og leger med størrelser og længder • Barnet udforsker og leger med brugen af tal.	Barnet eksperimenterer med at genkende og sammenligne mængder <ul style="list-style-type: none"> • Barnet eksperimenterer med at tælle objekter og forstå det totale antal. Det kan fx tælle 'en, to, tre, fire, fem snegle' og forstå, at der samlet set er fem snegle • Barnet udforsker tal, sammenligner tal og fortæller, hvilket tal der er størst.
	Former og mønstre	Barnet har en begyndende opmærksomhed på mønstre og former <ul style="list-style-type: none"> • Barnet begynder selv at skabe mønstre og former • Barnet eksperimenterer med at sortere i én til to kategorier. Fx 'de røde og de blå'.	Barnet ser efter og identificerer former og mønstre i omgivelserne, genkender fx former og mønstre i bøger eller på vejskilte <ul style="list-style-type: none"> • Barnet kan selv skabe former og mønstre i tegninger, i sandkassen mv. • Barnet er opmærksomt på begreber for kategorier og begynder at opdele genstande ud fra fælles karakteristika, funktion og adfærd. Det kan fx adskille de runde fra de firkantede' • Barnet er opmærksomt på og genkender og forstår nogle begreber for mål, fx vægt eller

			længde.
	Udforskning	Barnet har begyndende opmærksomhed på at udforske og undersøge naturfænomener, fx med vand, sand <ul style="list-style-type: none"> • Barnet har begyndende opmærksomhed på og optagethed af naturfænomener, fx blæst • Barnet begynder at beskrive naturfænomener som fx temperaturer – koldt/varmt.	Barnet udforsker og undersøger naturfænomener <ul style="list-style-type: none"> • Barnet observerer og beskriver den omkringliggende verden og sammenhænge i den, fx at blæsten hvirvler bladene rundt • Barnet begynder at forudse og opstille hypoteser for eksperimenter. Fx hvad der sker, hvis I putter dobbelt så meget gær i den ene dej som i den anden.
Læreplanstema			
It og digitalisering	Principper for interaktionen med børnene i digitale læreprocesser:		
	PÆDAGOGISKE PRINCIPPER	BESKRIVELSE	
	Det pædagogiske personale understøtter, at barnet er medskaber og aktiv deltager	Børnenes udvikling og læring styrkes bedst, når barnet indtager en rolle som medskaber af de digitale læreprocesser. Derved er børnene aktive deltagere i egen læring og udvikling.	
	Det pædagogiske personale understøtter, at børnene udforsker, fordyber sig og eksperimenterer gennem brugen af digitale redskaber	Det er vigtigt for børns udbytte af digitale redskaber, at brugen underlægges bevidst pædagogisk styring. Det har betydning, at det pædagogiske personale understøtter børnene i at udforske teknologien og opfordrer og guider dem til at gå på opdagelse i det digitale univers.	
	Det pædagogiske personale opfordrer til og faciliterer samarbejde og dialog mellem børnene, så brug af digitale redskaber bliver en social og inkluderende aktivitet	Børnene kan styrke deres personlige og sociale kompetencer, når de arbejder sammen omkring digitale redskaber og hjælper hinanden.	
	Det pædagogiske personale skaber forbindelse mellem digitale og fysiske sammenhænge/ verdener og opfordrer børnene til fysisk aktivitet med digitale redskaber	Børnenes kreativitet, leg og læring kan understøttes af, at børnene i de pædagogiske aktiviteter får erfaringer med at koble digital leg og læring med leg og læring i den fysiske verden.	

	Det pædagogiske personale understøtter, at børnene møder digitale læringsredskaber, som indbyder til åbne lege-og læringsoplevelser med mange meningslag og indtryk	Digitale læringsredskaber, der åbner for forskellige løsninger, og dermed ikke bygger på lukkede svar-muligheder eller ét korrekt svar, understøtter barnet i at gå på opdagelse. Det kan også indebære, at digitale redskaber benyttes i hele læringsmiljøet – de flyttes rundt, integreres i legerum, anvendes inde og ude, tages med på tur osv.
--	---	---

Aktivitetstemaer

Læreplanstema	Læringsområde	Pejlemærker
Kulturelle udtryksformer	Æstetiske oplevelser	Børnene oplever og får erfaringer med forskellige æstetiske udtryksformer, en bred vifte af genrer og forskellige digitale medier og platforme.
	Skabende praksis	Børnene afprøver forskellige æstetiske udtryksformer og får erfaringer med forskellige genrer, teknikker og redskaber.
	Traditioner og værdier	Børnene møder kulturel mangfoldighed og får erfaringer med og viden om egne og andres kulturelle værdier og traditioner
Krop og bevægelse	Motorik og sanser	Børnene udfordres, opmuntres og understøttes i at udvikle motorik og sanser
	Fysisk udholdenhed, styrke og kropsmestring	Børnene udfordres fysisk og præsenteres for alsidige bevægelsesoplevelser med mulighed for gentagelser
	Kropsforståelse	Børnene får erfaringer med kroppens muligheder og begrænsninger og kendskab til egne og andres grænser
Natur	Naturerfaring	Børnene får kendskab til og erfaringer med variationer af natur.
	Naturforståelse	Børnene får kendskab til og forståelse af dyr og planter og sammenhænge i naturen.
	Naturetik	Børnene får interesse, respekt og ansvarsfølelse for naturen, dyr og planter.

Forældreinddragelse

Barnets trivsel, udvikling og læring styrkes;

- Når der skabes sammenhæng mellem indsatsen i dagtilbuddet og aktiviteter i hjemmet
- Når forældrene også – i lighed med dagtilbuddet udfordrer barnet passende i forhold til dets forudsætninger
- Når der mellem pædagogisk personale og forældre skabes en fælles forståelse af gensidige roller, og man betragter hinanden som fælles ressourcer i at understøtte barnets udvikling

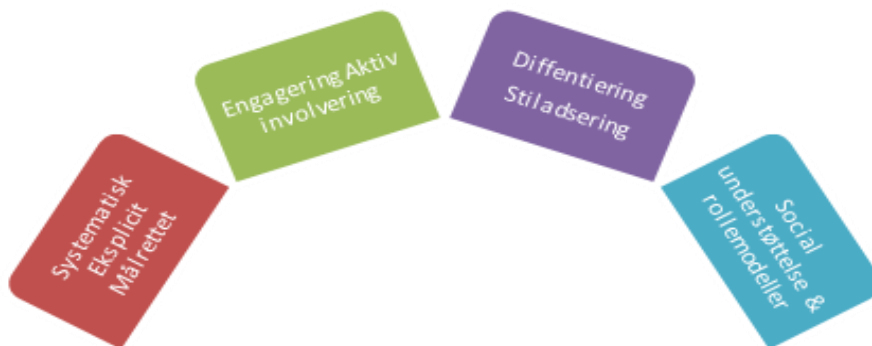
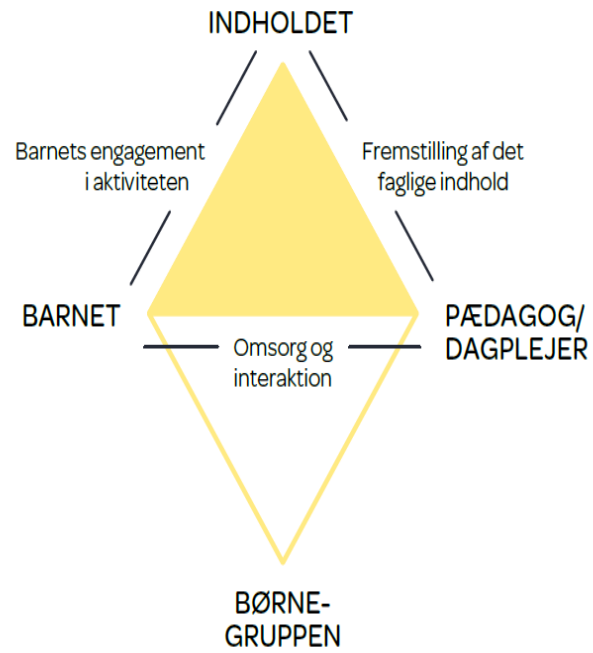
Følgende skal understøtte positive resultater af ”hjemmebaserede indsatser”:

- Forældres engagement og opbakning til interventionen - forældre er tydelige aktører i udviklingen af deres barn
- Instruktion og vejledning af forældre; personalet motiverer og hjælper forældre til at se, hvordan de kan understøtte deres barns udvikling og læring i deres dagligdag i familien.
- Konkrete afgrænsede og strukturerede aktiviteter i hjemmet som bliver en naturlig del af det daglige samvær med barnet.
- Forældrene får støtte undervejs.

Læringsmiljøet:

Omsorgen og interaktionen mellem barn og voksen er omdrejningsaksen i ethvert aktivitetsforløb. Der er 5 principper der altid skal kendetegne aktivitetsforløbene; systematisk eksplicit målerette, engagering aktiv involvering, differentiering stiladsering, social understøttelse, rollemodeller.

Målrettet systematisk didaktik:

Forud for hvert aktivitetsforløb skal der ske en forberedelse, hvor det enkelte barns udgangspunkt analyseres (NUZO eller via dialogprofil i HH).

Derudover skal læringsmiljøet analyseres;

- hvordan skal de fysiske rammer indrettes så de understøtter læringsmålene og aktivitetstemaet?
- hvordan sammen sætter vi børnegrupperne så alle børn får størst mulig udbytte af aktiviteterne?
- hvad skal den voksne være særlig opmærksom på i forhold til de enkelte børn?

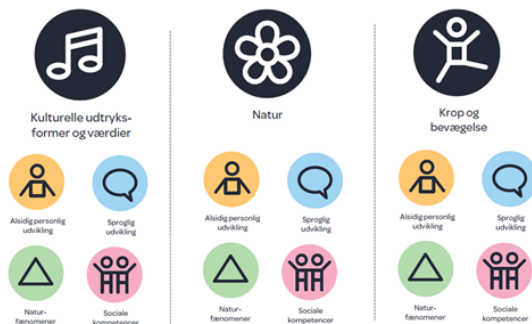

Der udarbejdes et årshjul, hvor der planlægges mindst 3 aktivitetsforløb hvert år, og hvor der arbejdes med hvert aktivitetstema mindst 1 gang i løbet af et år.

Den enkelte institution/dagtilbud, må naturligvis godt planlægge flere forløb i løbet af året.

Aktiviteterne foregår i små børnegrupper, hvor 6 børn for børnehavebørn og 4 børn for vuggestuebørn er den optimale gruppestørrelse.

De 3 forløb tilrettelægges som dybdegående sammenhængende forløb, hvor læringstemaerne; alsidig personlig udvikling, sproglig udvikling, naturfænomener, sociale kompetencer og digitale læreprocesser altid indgår:

Børnemiljøvurdering:

En del af børnemiljøvurderingen er analysen af læringsmiljøet forud for hvert aktivitetsforløb.

Derudover skal der løbende under hvert aktivitetsforløb ske en evaluering og det anbefales at nedskrive refleksionsnoter hvor følgende indgår:

- Navne på børnene i børnegruppen
- I hvilken grad blev den planlagte aktivitet gennemført efter hensigten?
- I hvilken grad blev der arbejdet målrettet med de valgte læringstemaer/læringsområder i forbindelse med aktiviteten?
- I hvilken grad blev der arbejdet med at understøtte de valgte læringsmål i forbindelse med aktiviteten?

Jeg understøttede børnene på følgende måder (læringsstien)?

Jeg bragte følgende generelle principper i spil i forbindelse med aktiviteten:

Eksplicit og målrettet: præsentere målet med aktiviteten for børnene og sammenfatte hvad de har lært

Engageret og involvering; skiftevis lade barnet føre an og hjælpe og understøtte

Social understøttelse; lyttende, nærværende og anerkendende kommunikation

- Hvilket udbytte fik barnet af forløbet/aktiviteten?
- Hvordan var det enkelte barn engageret i forløbet?
- Hvordan var interaktionen børnene imellem i gruppen?

Inklusion:

Arbejdet i små grupper skal fremme fællesskabsfølelsen hos alle børn.

Spørgsmålene i refleksionsnoterne skal sikre at pædagogen har fokus på:

At alle børn føler de er med i det fælles forløb

At det enkelte barn får mulighed for at bidrage og lære nyt

Dokumentation:

Årshjulet og præsentation af de mål der arbejdes med skal synliggøres.

Evalueringen af forløbene herunder refleksionsnoterne er en del af dokumentationen

IT-produktioner er en del af dokumentationen